

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

март 2024 / број 87

3/2024

КАПИТАЛНИ ДОБИТАК

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221

Година VIII, број 87,
МАРТ 2024.**Оснивач и издавач:**

ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а**За оснивача и издавача:**

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравец Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

мр Андријана Ивић, саветник за порезе и рачуноводство у редакцији часописа „Пословни саветник“;
мр Жељко Албанезе;
др Маријана Жиравец Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник“;
дипл. екон. Тања Ђелкапић, самостални саветник у Министарству финансија.

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбасић

Штампа:

Марго-арт, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836 890
факс: +381 11 2836 474
имејл: urednik@ingpro.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за рачуноводство, финансије и порезе / главни и одговорни уредник Маријана Жиравец Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2017- (Београд : Digital art). - 30 cm

Месечно. - Друго издање на другом медијуму:

Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-3825
ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

*Не познајем ниједан њоуздан њуџ до усџеха, али знам само један
који нас засијурно води до неусџеха: када желиш да ујодиш свима.*

Платон

Када будете читали овај текст, многи од вас већ су предали годишњи финансијски извештај, а остали су увелико у завршној фази сачињавања и предаје истог на јавно објављивање. „Како стојимо” или „колико смо резултата приказали” суштински зна само рачуновођа и можда понеки руководица, да не грешимо душу. Остале то ни не занима или ни не разумеју шта значе те силне бројке, које су и тако тачан збир тачних или нетачних података. Док једни „навлаче” било какав резултат, само да није губитак, други намерно праве што нижи резултат. И једни и други искривљују слику о себи – први зато што желе да се другима прикажу много бољима него што јесу, док се други напињу да избегну плаћање пореза.

Каже наша Марица: „Далеко им лепа кућа! Већина која се бави рачуноводственом професијом не одступа од начела поштеност и истинитог. Већи проблем представљају нам интерпретације закона и мишљења органа управе јер се као оперативци нађемо у вртлогу апсурдних закључака и упутстава. А на све то, у настојањима да постанемо „развијени” и електронски описмењени, баш у дигитално време и даље уносимо неке податке у неке евиденције (читај: СЕФ), које тренутно ничему не служе, а једног дана ће, ако Бог да и сви свеци, олакшати свима нама живот јер ће ПДВ пријава аутоматски бити попуњена. Не липши, маго, до зелене траве. Док творци тог система, без којег нисмо модерни нити дигитализовани, исти не нацентирирају, а то значи учине функционалним, наставиће експерименте на заморчићима (читај: корисницима). Ако будемо имали среће (а лепи већ јесмо и паметни исто тако), једног дана ћемо да уживамо и само понешто исклићемо јер ће систем све сам да уради.”

Као у драми „Чекајући Годоа” Самјуела Бекета, ми такође чекамо да дође неки Годо да разреши сву ову погубљеност. Алберт Ками постулира да наш живот не укључује било какав скок, да нема Годоа, нити силе из справе која ће нас извести из апсурда који је свуда око нас. Због тога је његов Сизиф различит у једном кључном маниру – пригралио је своју судбину и не нада се да ће камен догурати до врха и тамо остати. Док хода ка падини, свестан је узалудности свог бивствовања, али не очајава, штавише пркосан је. *То је једини начин за одношење ѡрема аѡсурду*, сматра Ками. *Аѡсурд морамо ѡѡледаѡи у очи, ѡриѡрлиѡи ѡа и ѡѡме ѡѡбедѡиѡи.*

И док се вредни људи затрпавају додатним акробацијама, неупућени их погрдно називају радохолицима. Дефиниција каже да је то особа која ради минимум 60 сати недељно, има велику плату, узлазну каријеру, брак који се распада и здравље које слаби. То је особа која намеће своје идеје, не подноси неуспех и константно је под стресом.

Свим претплатницима нашег часописа желимо срећан 8. март – Дан жена, уз жељу да, уместо да се трудимо да будемо бољи од других, будемо најбољи што можемо. И да уживамо у томе!

Ваша Маријана

РАЧУНОВОДСТВО

Пореско-рачуноводствени третман расподеле добити у друштву са ограниченом одговорношћу за исплату дивиденди.....	6
1 Расподела добити у складу са одредбама Закона о привредним друштвима	6
1.1 Поступак: од одлуке о расподели добити до исплате дивиденде	8
1.2 Одредбе о ограничењу плаћања.....	10
2 Књижење расподеле добити за исплату дивиденди	11
3 Опорезивање прихода од дивиденде	12
3.1 Исплата дивиденде резидентним правним лицима	12
3.2 Исплата дивиденде резидентним физичким лицима	13
3.3 Исплата дивиденде нерезидентним правним лицима	13
3.4 Исплата дивиденде нерезидентним физичким лицима.....	16
4 Исплата добити у стварима	17
5 Исплата учешћа у добити запосленима и члановима управе	22
Кратке теме из области електронског фактурисања кроз питања претплатника	24
Издат обичан ПДВ рачун уместо електронске фактуре, а затим електронска фактура: поступање издаваоца (пореског дужника).....	24
Издат обичан ПДВ рачун уместо електронске фактуре, а затим електронска фактура: право примаоца на одбитак претходног пореза	25
Електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а од стране наручиоца посла из области грађевинарства, пореског дужника, када извођач радова није издао фактуру до 10. у месецу	25
Продавац – порески дужник није издао електронску фактуру до 10. у месецу и пропустио је да евидентира обрачун ПДВ-а у року	27
Рачун за промет извршен правном лицу / предузетнику који није корисник СЕФ-а, издат након 10. у месецу.....	28
Кратке теме из области рачуноводства кроз питања претплатника.....	29
Набавка мобилног телефона уз услугу телефоније и плаћање на рате	29
Евидентирање краткорочних резервисања за неискоришћени годишњи одмор	30
Курсирање девизних потраживања за која се врши исправка вредности	31
Немогућност спровођења компензације постојећег потраживања будућом обавезом уплате аванса.....	32

ПОРЕЗИ

Капитални добици/губици правних лица – опште одредбе	33
1 Пренос уз накнаду капиталне имовине	33
1.1 Преносом уз накнаду сматра се и размена предметне имовине.....	34
1.2 Пренос права коришћења капиталне имовине није основ за утврђивање капиталног добитка	35
1.3 Резидентни инвестициони фонд.....	35
2 Утврђивање капиталног добитка/губитка	35
2.1 Продајна цена.....	35
2.2 Набавна цена	38
3 Утицај капиталног добитка/губитка на опорезиву добит	38
2.1 Попуњавање пореског биланса.....	38
2.2 Пребијање капиталних губитака капиталним добицима.....	40

2.3 Изузимање од опорезивања капиталног добитка оствареног уносом права из члана 30. став 2. ЗПДПЛ, као неновчаног улога, у капитал правног лица	40
2.4 Пореска изузимања из чланова 30а и 30б ЗПДПЛ.....	41
2.5 Одлагање пореске обавезе по основу капиталних добитака.....	41
2.6 Порески кредит.....	43
3 Капитални добици нерезидената – правних лица	45
3.1 Пореска пријава ПП КДЗН.....	50
Капитални добици/губици правних лица по основу продаје непокретности.....	53
1 Непокретности чији промет јесте/није предмет утврђивања капиталног добитка/губитка	53
1.1 Инвестиционе некретнине	54
1.2 Размена непокретности за друго право	54
1.3 Унос непокретности у капитал другог правног лица	54
1.4 Пренос хипотековане непокретности на хипотекарног повериоца	54
1.5 Пренос у поступку експропријације	55
1.6 Непокретност у изградњи/припреми	55
1.7 Непокретности стечене искључиво ради даље продаје	56
2 Утврђивање капиталног добитка/губитка приликом продаје непокретности	56
2.1 Продајна цена.....	56
2.2 Набавна цена	58
3 Капитални добици нерезидената	65
Капитални добици/губици правних лица по основу продаје удела, акција и осталих хартија од вредности	67
1 Утврђивање капиталног добитка/губитка	70
1.1 Продајна цена.....	70
1.2 Набавна цена	70
2 Капитални добици нерезидената	77
Капитални добици/губици правних лица по основу продаје инвестиционе јединице инвестиционог фонда	81
1 Утврђивање капиталног добитка/губитка	82
2 Капитални добици нерезидената	85
Капитални добици/губици правних лица по основу продаје права интелектуалне својине	86
1 Утврђивање капиталног добитка/губитка	87
Продајна цена за потребе утврђивања капиталног добитка	87
Набавна цена за потребе утврђивања капиталног добитка	87
2 Опорезивање капиталног добитка.....	88
3 Изузимање од опорезивања капиталног добитка оствареног уносом права из члана 30. став 2. ЗПДПЛ, као неновчаног улога, у капитал правног лица.....	88
Пребијање капиталних губитака капиталним добицима.....	89
Пословање адвоката из угла прописа о ПДВ-у.....	90
1 Евидентирање у систему ПДВ-а.....	90
Шта се рачуна у укупан промет?	92
2 Место промета адвокатских услуга	93
Адвокатске услуге у вези с непокретностима	93

САДРЖАЈ

3 Време промета адвокатских услуга	94
3.1 Пружање правне помоћи као радње и активности које имају карактер појединачно пружених услуга	94
3.2 Временски условљене услуге	96
3.3 Настанак пореске обавезе приликом промета услуге када адвокат остварује награду према сатници	97
4 Пореска основица адвоката и накнада трошкова	97
Износи које је адвокат платио у име и за рачун клијента	99
5 Рачун адвоката	100
6 Право адвоката на одбитак претходног пореза	101
7 Када адвокату услуге пружа страном лице	101
Утврђивање пореза на имовину за обвезнике који воде пословне књиге за 2024. годину	102
1 Предмет опорезивања порезом на имовину	103
1.1 Право својине, односно право својине на земљишту површине преко 10 ари	104
1.2 Право закупа, односно коришћења стана или куће за становање, конституисано у корист физичког лица	106
2 Обвезник пореза на имовину који води пословне књиге	106
3 Разврставање непокретности у сврху утврђивања пореске основице	108
3.1 Објекти који се сматрају саставним делом земљишта	108
3.2 Инсталације као саставни део објекта	108
3.3 Грађевинско земљиште	108
3.4 Пољопривредно земљиште	109
3.5 Шумско земљиште	109
3.6 Друго земљиште	110
3.7 Стан и кућа за становање	110
3.8 Пословне зграде и други (надземни и подземни) грађевински објекти који служе за обављање делатности	111
3.9 Гараже и помоћни објекти	112
4 Настанак пореске обавезе за порез на имовину	113
4.1 Настанак пореске обавезе за објекте у изградњи	114
4.2 Настанак обавезе по основу пореза на имовину за зграде у изградњи које се граде без грађевинске дозволе, односно за које је протекао прописани период од правоснажности грађевинске дозволе, на којима су изведени груби грађевински радови са конструктивним склопом	116
4.3 Настанак пореске обавезе на непокретности као будућој ствари	120
5 Престанак пореске обавезе	120
6 Основица пореза на имовину	122
6.1 Фер вредност као основица пореза на имовину	122
6.2 Вредност непокретности утврђена према прописаним елементима као основица пореза на имовину	124
6.3 Књиговодствена вредност непокретности као основица пореза на имовину	128
6.4 Пореска основица за непокретности за које обвезнику у току године настане пореска обавеза (новоизграђене, односно прибављене непокретности у току године)	129
7 Ослобођења од пореза на имовину	130
8 Плаћање пореза на имовину	131
Информација: Износ пет просечних бруто зарада за потребе обрачуна пореске амортизације	132

ЗАРАДЕ

Запошљавање странаца – Примена иновираних одредби Закона о запошљавању странаца од 1. фебруара 2024. године –	133
--	------------

1 Основне одредбе	134
1.1 Примена Закона о запошљавању странаца	134
1.2 Радноправни положај страних радника.....	136
1.3 Начини радног ангажовања странаца	136
2 Радно ангажовање странаца у Републици	136
2.1 Запошљавање странца	136
2.2 Странац – упућено лице у Србију.....	147
2.3 Странац – кретање у оквиру привредног друштва	149
2.4 Странац – независни професионалац	151
2.5 Запошљавање странца по основу оспособљавања и усавршавања.....	152
2.6 Самозапошљавање странца	153
3 Ограничавање запошљавања странаца.....	154
4 Казнене одредбе	154

Иновира се обрачун накнаде зараде за породилско и одсуство ради неге детета – Проглашени су неуставним делови члана 13. став 1. Закона о финансијској подршци породици са децом –	155
--	------------

1 Иновирани обрачун накнаде зараде за време породилског и одсуства са рада ради неге детета	156
1.1 Право на накнаду зараде	156
1.2 Обрачун накнаде зараде за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета запослених код послодавца.....	157
1.3 Посебан случај запосленог – супруга предузетнице.....	158
2 Напомене за остала лица која су ван запослења, а користе породилско и одсуство ради неге детета.....	159

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за март 2024. године	160
--	------------

Актуелни статистички подаци на дан 26. 2. 2024. године	164
---	------------

1 Просечна месечна зарада по запосленом	164
1.1 Петоструки износ просечне месечне зараде за децембар – примена за сврхе обрачуна пореске амортизације у обрасцу ОА	164
1.2 Троструки износ просечне годишње зараде по запосленом – годишњи порез на доходак грађана за 2023. годину	164
2 Доприноси за социјално осигурање.....	164
2.1 Стопе доприноса	164
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса	165
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса	165
3 Минимална зарада	165
4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом.....	165
5 Индекс потрошачких цена	165
6 Законске камате	165
6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе.....	165
6.2 Годишња законска затезна камата	166
7 Накнаде трошкова и друга примања запослених	166

Пореско-рачуноводствени третман расподеле добити у друштву са ограниченом одговорношћу за исплату дивиденди

Предмет расподеле је добит исказана на рачуну 340 – *Нераспоређени добитиак ранијих година*, као обрачунска категорија. При томе, добитак текуће године, који је на 31. 12. претходне године, након утврђивања резултата, исказан на рачуну 341 – *Нераспоређени добитиак текуће године*, приликом отварања пословних књига на почетку наредне пословне године преноси се на рачун 340. Дакле, предмет расподеле добити није само нето добит која је остварена за претходну пословну годину, иако се уобичајено на редовним годишњим скупштинама доноси одлука о расподели те добити у складу са одредбама ЗПД и актима друштва. Поред нето добити претходне године, предмет расподеле добити могу да буду и остали износи добити исказани на рачуну 340, на пример:

- добит по годишњим рачунима ранијих година која је остала нераспоређена;
- добит настала по основу реализованих ревалоризованих резерви у привредним друштвима која су предвидела метод ревалоризације за процену вредности сталних средстава (која је пренесена на рачун 340 услед отуђења тих сталних средстава);
- нераспоређена добит ранијих година која се јавља по основу исправке материјално значајних грешака ранијих периода;
- нераспоређена добит ранијих година настала по основу промене рачуноводствене политике;
- нераспоређена добит ранијих година настала по основу враћања резерви друштва у нераспоређену добит;
- нераспоређена добит по основу рекласификације услед прве примене МСФИ за МСП, односно Правилника за микро правна лица.

Овај текст организован је тако да се у:

- у првом поглављу појашњене одредбе Закона о привредним друштвима у вези са расподелом добити у ДОО;
- у другом поглављу приказани примери књижења расподеле добити за исплату дивиденде у друштву исплатиоцу, као и у друштву примаоцу када

је оснивач привредног друштва друго привредно друштво;

- у трећем поглављу анализира порески аспект прихода од дивиденде у зависности од тога да ли је члан друштва – прималац дивиденде физичко или правно лице, односно да ли је резидент или нерезидент Републике Србије;
- у четвртном поглављу појашњава могућност исплате дивиденде у стварима (уместо у новцу), уз указивање на порески аспект тог преноса имовине оснивачу;
- у петом поглављу указује на порески аспект исплате учешћа у оствареној добити запосленима и члановима управе правног лица.

1 Расподела добити у складу са одредбама Закона о привредним друштвима

У складу са чланом 183. став 1. Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС” бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – други закон, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 и 109/2021 – даље: **ЗПД**) на исплату добити члановима друштва с ограниченом одговорношћу (даље: ДОО) сходно се примењују одредбе тог закона о исплати дивиденде и междудивиденде акционарима. Дакле, остварена добит у ДОО распоређује се за сврхе прописане чланом 270. ЗПД, при чему редослед расподеле добити за ДОО није прописан.

Уколико друштво има губитак из ранијих година, остварена добит прво мора да се искористи за покриће тог губитка. Износ добити који преостане после покрића губитка може да се распоређује за следеће намене:

- повећање основног капитала;
- повећање резерви друштва (ако друштво има резерве);
- учешће у добити (дивиденда);
- за исплату запосленима;

при чему добит (или део добити) може да остане нераспоређена.

Пореска пријава ППП-ПДД попуњава се на следећи начин:

3.6	Шифра врсте прихода	1 01 602 00 0
3.7	Број дана	
3.8	Број сати	
3.8a	Фонд сати	
3.9	Бруто приход	106.082
3.10	Основица за порез	84.866
3.11	Порез	16.973
3.12	Основица доприноса	84.866
3.13	Допринос за ПИО	20.368
3.14	Допринос за здравство	8.741
3.15	Допринос за незапосленост	0,00
3.16	Додатни допринос за ПИО	0,00

Књижење исплате:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	340	Нераспоређена добит ранијих година	106.082	
	462	Обавезе за учешће у добитку		60.000
	489	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине		25.714
- за обрачун учешћа члана Надзорног одбора у оствареној добити				
2.	462	Обавезе за учешће у добитку	60.000	
	489	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	25.714	
	241	Текући (пословни) рачуни		106.082
- за исплату уписања по основу учешћа у добити				

Редакција

Кратке теме из области електронског фактурисања кроз питања претплатника

Издат обичан ПДВ рачун уместо електронске фактуре, а затим електронска фактура: поступање издаваоца (пореског дужника)

Питање: Издата је фактура са ПДВ-ом у децембру и грешком није стављена у СЕФ (већ је послата купцу као обичан рачун). ПДВ је обрачунат и евидентиран у ПДВ пријави, али је радник пропустио да је изда кроз СЕФ. Како да исправимо насталу грешку тј. пропуст?

Одговор: С обзиром на то да се ради о промету између два корисника СЕФ-а, да бисте поштовали захтеве и одредбе Закона о електронском фактурисању, издаћете електронску фактуру (у којој се, наравно, као датум промета наводи стварни датум из децембра, када је настала пореска обавеза, без обзира на то када се електронска фактура издаје). Даље се не поступа према одредбама чл. 21. Правилника о електронском фактурисању, али како електронску фактуру нисте издали до 10. јануара

за промет из децембра, у обавези сте да евидентирате ПДВ у Појединачној евиденцији за децембар (са закашњењем), с тим што као податак о броју документа исказујете број издате фактуре мимо СЕФ-а, а не „нула“.

Фактуру издату мимо СЕФ-а ћете сторнирати, а затим преко СЕФ-а издати исправну електронску фактуру са напоменом да се њом замењује претходно издата фактура бр. ____ од _____. Од купца ћете прибавити изјаву да по фактури издатој мимо СЕФ-а није користио претходни порез или да је извршио исправку одбитка претходног пореза. ПДВ пријаву за децембар не дирате јер наводите да сте исправно пријавили ПДВ. Уколико у фебруару сторнирате фактуру издату мимо СЕФ-а, издате нову преко СЕФ-а и прибавите изјаву купца, онда у ПОПДВ обрасцу за фебруар у поље 3.2 ПОПДВ обрасца уносите податке из нове фактуре, а у пољу 3.6 евидентирате смањење основице и смањење ПДВ-а. Такође, у Збирној евиденцији за фебруар евидентирате смањење ПДВ-а.

сектора и субјекте приватног сектора, новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.

Одредбе Закона о електронском фактурисању не садрже норму која би представљала олакшавајуће околности за тзв. самопријављивање, тј. ослобађање од прекршајне одговорности у случају када обвезник који је уочио грешку или пропуст да евидентира ПДВ ту грешку самоиницијативно исправи (нпр. евидентира ПДВ након рока за евидентирање). **Без обзира на наведено, сматрамо да обвезници који су пропустили рок за евидентирање ПДВ-а, па то накнадно уоче, свакако треба да евидентирају ПДВ у одговарајућу евиденцију, као што је то ваш случај. Тада ваља поступити у складу са чланом 21. Правилника о ПДВ-у** (иако са закашњењем, односно након 12. фебруара):

- У Појединачну евиденцију за порески период јануар врши се унос, при чему се као тип документа наводи „фактура”, а као број документа „0” (нула).
- У Збирну евиденцију ПДВ-а за порески период јануар 2024. године уноси се смањење обрачунатог ПДВ-а у поље „Смањење ПДВ”. Тај унос (корекцију) у Збирну евиденцију обавезно треба извршити до 15. марта 2024. године, што је рок за подношење ПДВ пријаве за фебруар 2024. године (када је издата електронска фактура).

При томе обвезник:

- коригује већ поднету Збирну евиденцију ПДВ-а за порески период јануар – уколико је због других трансакција претходно поднео Збирну евиденцију ПДВ-а, или
- креира нову Збирну евиденцију ПДВ-а за порески период јануар – уколико претходно није поднео Збирну евиденцију ПДВ-а јер није имао других трансакција за које би евидентирање вршио у оквиру те евиденције.

Рачун за промет извршен правном лицу / предузетнику који није корисник СЕФ-а, издат након 10. у месецу

Питање: Крајем јануара 2024. године извршили смо промет предузетнику који није обвезник ПДВ-а и није добровољни корисник СЕФ-а. Из-

дали смо му обичан ПДВ рачун мимо СЕФ-а, али смо пропустили да га издамо до 10. фебруара. Дали и у том случају у Појединачну евиденцију уносимо као број рачуна „нула”, у складу са чланом 21. Правилника о електронском фактурисању? Како коригујемо евиденцију након што издамо обичан рачун купцу?

Одговор: Поменути порески дужник – продавац неспорно је у обавези да по основу промета извршеног предузетнику, за који није издата електронска фактура са исказаним ПДВ-ом, изврши евидентирање у појединачној евиденцији у складу са чланом 4. став 3. тачка 2) Закона о електронском фактурисању. У складу са ставом 5. истог члана, електронско евидентирање обрачуна пореза на додату вредност у СЕФ-у врши се за порески период, у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност, **у року од десет дана по истеку пореског периода.** Дакле, по основу наведеног промета морате да извршите унос у појединачну евиденцију, и то до 10. фебруара (12. јер 10. пада у суботу, па се рок преноси на први наредни дан). Међутим, даље поступање у конкретном случају (када до 10. не постоји податак о стварном броју обичног рачуна који је издат купцу ван СЕФ-а јер није издат) не врши се у складу са одредбама члана 21. Правилника о електронском фактурисању.

По датом основу продавац у појединачној евиденцији (коју креира до 12. фебруара) за порески период у ком је извршен промет (јануар) исказује обрачунати ПДВ тако што наводи годину на коју се односи та појединачна евиденција (2024), затим порески период у ком је извршен промет (јануар), као тип трансакције бира опцију „испорука”, као тип документа наводи „фактура”, а као број документа наводи ознаку „0”. Затим уноси податке о износу основице, износу ПДВ-а и износу укупне накнаде.

Када купцу буде издат рачун – ван СЕФ-а, продавац ће извршити корекцију **у тој** својој појединачној евиденцији креираној за порески период у ком је извршен промет тако што ће, уместо ознаке броја документа „0”, унети стварни број издатог рачуна (претпоставка је да се износ основице, износ ПДВ-а и износ укупне накнаде није променио).

ПС

WWW.PROPISI.NET

Кратке теме из области рачуноводства кроз питања претплатника

Набавка мобилног телефона уз услугу телефоније и плаћање на рате

Питање: У склопу акције мобилног оператора уз претплатну смо купили и апарат, који ћемо плаћати на 24 рате. На рачуну који смо добили од оператора исказана је потрошња и вредност уређаја, која је затим и анулирана, па се уз први рачун плаћа само прва рата. Како да прокњижимо тај рачун?

Одговор: По основу набавке апарата евидентирате основно средство или ситан инвентар (што зависи од прага материјалности за признавање основних средстава, утврђеног вашим рачуноводственим политикама), дакле – за укупну вредност уређаја (без ПДВ-а) задужујете рачун:

- 023 – *Постројења и опрема*, или
- 103 – *Алати и ситан инвентар*.

Улазни ПДВ (у укупном износу) евидентирате на групи 27, уз претпоставку да су испуњени општи услови из члана 28. Закона о ПДВ-у. Потрошњу евидентирате на рачуну 531 – *Трошкови транспортних услуга*. На потражној страни књижите следеће обавезе:

- рате за уређај које доспевају у 2024. и 2025. години на рачуну 435 – *Добављачи у земљи* (посебан аналитички за добављача основних средстава уколико апарате књижите као основно средство), а
- рате које доспевају у 2025. години на рачуну 419 – *Остале дугогорне обавезе*.

Уређаји – мобилни телефон и др. – испуњавају услове за евидентирање као опреме у оквиру рачуна 023, али често могу да се евидентирају и као залиха ситног инвентара у оквиру рачуна 103 – уколико је то у складу са усвојеном рачуноводственом политиком. Напомињемо да се опрема амортизује у процењеном корисном веку, а обрачун амортизације књижи ставом 540/0239, док се залихе ситног инвентара расходују у целости по стављању у употребу ставом 515/1039.

Иначе, саветујемо да се обавезе по основу набавке средстава која се признају у оквиру група 01 и 02 (али не и 103) евидентирају на засебним рачунима у оквиру рачуна добављача, нпр. 4351 – *Добављачи у земљи за основна средства*.

Осим тога, све рате које доспевају за више од 12 месеци потребно је евидентирати у оквиру рачуна 419, а по доспевању на 12 месеци пренети на редовни рачун добављача у оквиру рачуна 435. Међутим, и тај корак може да се прескочи, односно да све рате од почетка до краја буду евидентиране у оквиру рачуна 435 – уколико је укупан збир дугогорног доспећа материјално безначајан.

Посматрано с аспекта ПДВ-а, уз испуњење општих услова, обвезник има право на одбитак укупног претходног пореза, обрачунатог по основу цене уређаја и месечне потрошње – по основу одобравања електронске фактуре, независно од тога што ће уређај бити отплаћен у 24 месечне рате. По сваком следећем рачуну (2–24. месеца уговорног периода) текуће ставке ће се евидентирати на уобичајени начин – ставом 270, 5xx/4350. Другим речима, иако ће на рачуну бити исказана и рата за телефон, она се не евидентира по примљеном рачуну јер је већ евидентирана у почетном налогу. По изводу се затвара обавеза за текуће ставке из рачуна и део обавезе за телефон по плаћеној рати – ставом 4350, 4351/241.

Пример: Од мобилног оператора добијена је електронска фактура, из које су издвојене следеће ставке:

Назив	Количина	Јединица мере	Цена	Износ без ПДВ-а	ПДВ стопа	ПДВ категорија
Месечна претплата	1	ком.	2.850,00	2.850,00	20	S
Остала задужења	1	ком.	750,00	750,00	20	S
Саобраћај ван претплате	1	ком.	350,00	350,00	20	S
Телефонски апарат ...	1	ком.	84.000,00	84.000,00	20	S
Анулирање за телефонски апарат	-1	ком.	100.800,00	-100.800,00	0	N
1. рата за телефонски апарат	1	ком.	4.200,00	4.200,00	0	OE

1. начин књижења – без признавања курсних разлика по основу исправљеног потраживања:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	2050	Купци у иностранству	1.700.000	
	615	Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту		1.700.000
- за извршени промет и признавање потраживања				
2.	585	Расходи од усклађивања вредности потраживања и краткорочних финансијских пласмана	850.000	
	2059	Исправка вредности потраживања од купаца у иностранству		850.000
- по одлуци о исправци вредности потраживања				
3.	2050	Купци у иностранству	100.000	
	2059	Исправка вредности потраживања од купаца у иностранству		50.000
	663	Позитивне курсне разлике (према трећим лицима)		50.000
- за курсирање на 31. 12.				

По основу курсирања на 31. 12. динарска противвредност потраживања номиналне вредности 10.000 евра повећана је за 100.000 динара ((10.000 x 118) - (10.000 x 117)). С обзиром на то да је 50% вредности потраживања исправљено, 50% те промене услед курсирања евидентира се на рачуну исправке вредности (2059), а остатак преко рачуна курсних разлика.

2. начин књижења – уз признавање курсних разлика по основу укупне вредности потраживања:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	2050	Купци у иностранству	1.700.000	
	615	Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту		1.700.000
- за извршени промет и признавање потраживања				
2.	2050	Купци у иностранству	100.000	
	663	Позитивне курсне разлике (према трећим лицима)		100.000
- за курсирање на 31. 12.				
3.	585	Расходи од усклађивања вредности потраживања и краткорочних финансијских пласмана	900.000	
	2059	Исправка вредности потраживања од купаца у иностранству		900.000
- по одлуци о исправци вредности потраживања				

Немогућност спровођења компензације постојећег потраживања будућом обавезом уплате аванса

Питање: Да ли може да се изврши компензација обавезе купца да нам уплати аванс постојећим потраживањем који по другом основу имамо од њега?

Одговор: У складу са чл. 336. ЗОО дужник може да пребије потраживање које има према повериоцу оним што овај потражује од њега, ако оба потраживања гласе на новац или друге заменљиве ствари истог рода и исте каквоће **и ако су оба доспела.**

Према прописима о ПДВ-у рачун може да се изда најраније на дан настанка пореске обавезе. Сходно чл. 16. ЗПДВ, пореска обавеза настаје на дан када се најраније изврши једна од следећих радњи:

- 1) промет добара и услуга;
- 2) наплата односно плаћање, ако је накнада или део накнаде наплаћен односно плаћен у новцу пре промета добара и услуга;
- 2а) издавање рачуна за услуге из члана 5. став 3. тачка 1) тог закона, услуге непосредно повезане са тим услугама, као и услуге техничке подршке приликом коришћења софтвера, хардвера и друге опреме на одређени временски период;
- 3) настанак обавезе плаћања царинског дуга приликом увоза добара, а ако те обавеза нема, на дан када би настала обавеза плаћања тог дуга.

Тек када је аванс плаћен/примљен, код примаоца настаје обавеза која се евидентира на рачуну 430 – *Примљени аванси, дейозији и кауције*. Дакле, како по основу потенцијалне уплате аванса не постоји доспело потраживање за даваоца аванса (нити постоји обавеза код примаоца аванса), нити можете да издате авансни рачун (све до тренутка док аванс не примите), у описаној ситуацији компензација не може да се спроведе.

ПС

ИНГ-ПРО

Капитални добици/губици правних лица – опште одредбе

1 Пренос уз накнаду капиталне имовине

У складу са чланом 27. Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС” бр. 25/2001... и 118/2021 – даље: ЗПДПЛ) капитални добитак обвезник остварује **продајом, односно другим преносом уз накнаду** (даље: продаја):

- 1) непокретности које је користио, односно које користи као основно средство за обављање делатности, укључујући и непокретности у изградњи;
- 2) права интелектуалне својине;
- 3) удела у капиталу правних лица, акција и осталих хартија од вредности које, у складу са МРС, односно МСФИ и МСФИ за МСП, представљају дугорочне финансијске пласмане, осим обвезница издатих у складу са прописима којима се уређује измирење обавезе Републике по основу зајма за привредни развој, девизне штедње грађана и дужничких хартија од вредности чији је издавалац, у складу са законом, Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе или Народна банка Србије;
- 4) инвестиционе јединице инвестиционог фонда, у складу са прописима којима се уређују инвестициони фондови;
- 5) дигиталне имовине, осим уколико обвезник, у смислу закона којим се уређује дигитална имовина, има дозволу за пружање услуга повезаних са дигиталном имовином и дигиталну имовину је наставио искључиво ради даље продаје у оквиру обављања услуга повезаних са дигиталном имовином у складу са тим законом.

Капиталним добитком сматра се приход који оствари **нерезидентни обвезник од продаје имовине из става 1. т. 1), 3) и 4) поменутог члана, као и од продаје непокретности на територији Републике Србије (даље: РС) коју није користио за обављање делатности.**

Дакле, капитални добици односно губици утврђују се приликом продаје, а не приликом набавке претходно наведених облика имовине. Такође, **битно је да се пренос обавља уз накнаду,**

што значи да се капитални добитак/губитак не утврђује приликом преноса без накнаде (нпр. поклону или донације, док приликом закључења уговора о спонзорству обавеза утврђивања капиталног добитка постоји јер је уговор о спонзорству двострано обавезујући уговор у ком постоји накнада).

Преносом уз накнаду сматра се и **продаја имовине из члана 27. став 1. ЗПДПЛ од стране zaloжног повериоца**, при чему је обвезник zaloгдавац.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 413-00-281/2012-04 од 24. 4. 2012. године:

Уколико дужник из уговора о кредити, који је (истовремено) и власник (заложен) акција – zaloгдавац, не измири новчану обавезу према повериоцу – zaloгодриму, ња, с њим у вези, zaloгодрима, у циљу намирења свој досељо, а неизмирене појраживања, изврши продају акција резидентној правној лица које су власници zaloгдаваца, мишљење Министарства финансија је да се, у том случају, ради о преносу уз накнаду предметних акција, у смислу члана 27. Закона. С њим у вези, (позитивна) разлика између цене акција, која је остварена њиховом продајом на територији Републике и набавне цене акција, утврђене у складу са чланом 29. овог закона, представља приход по основу калкулационог добитка zaloгдаваца (нерезидентној правној лица), који се одређује сагласно члану 40. ст. 4. и 5. Закона.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 430-03-00127/2010-04 од 16. 6. 2010. године:

У конкретном случају обвезник је (као туђени) изабро судски спор у вези купопродаје неокрећности – пословног спорора (који је том приликом приао туђиоцу, а овај је само делимично измирио обавезу из купопродајног уговора према туђеном), ња је, с њим у вези, предметни пословни спор обвезник искључио из својих пословних књија на дан 1. 1. 2009. године, при чему се поставило питање да ли је обвезник, у том случају, остварио калкулационог добитка у складу са Законом. Имајући у виду наведено, Министарство финансија је мишљења да

ШИФРА ВРСТЕ ПРИХОДА/НАКНАДЕ				ОПИС ВРСТЕ ПРИХОДА
1	0	19	2	Приход који остварује нерезидентно правно лице које није на Листи јурисдикција са преференцијалним пореским системом по основу капиталног добитка, остварен продајом акција и осталих ХОВ, при чему се порез не плаћа у Републици, већ у земљи резидентности, у складу са УИДО
1	1	19	0	Приход који остварује нерезидентно правно лице са Листе јурисдикција са преференцијалним пореским системом по основу капиталног добитка, остварен продајом акција и осталих ХОВ, без коришћења повлашћене пореске стопе
Приходи по основу капиталног добитка остварени продајом инвестиционе јединице				
1	0	20	0	Приход који остварује нерезидентно правно лице које није на Листи јурисдикција са преференцијалним пореским системом по основу капиталног добитка, остварен продајом инвестиционе јединице, без коришћења повлашћене пореске стопе
1	0	20	1	Приход који остварује нерезидентно правно лице које није на Листи јурисдикција са преференцијалним пореским системом по основу капиталног добитка, остварен продајом инвестиционе јединице, уз коришћење повлашћене пореске стопе у складу са УИДО
1	0	20	2	Приход који остварује нерезидентно правно лице које није на Листи јурисдикција са преференцијалним пореским системом по основу капиталног добитка, остварен продајом инвестиционе јединице, при чему се порез не плаћа у Републици, већ у земљи резидентности, у складу са УИДО
1	1	20	0	Приход који остварује нерезидентно правно лице са Листе јурисдикција са преференцијалним пореским системом по основу капиталног добитка, остварен продајом инвестиционе јединице, без коришћења повлашћене пореске стопе

Значење појединих цифара шифре врсте прихода је:

- 1)** ПП – прималац прихода;
- 2)** ЛЈ – припадност примаоца прихода јурисдикцији са преференцијалним пореским системом са Листе јурисдикција са преференцијалним пореским системом (даље: Листа), која је утврђена Правилником о Листи јурисдикција са преференцијалним пореским системом („Сл. гласник РС” бр. 122/2012, 104/2018 и 161/2020);
- 3)** ОВП – врста прихода;
- 4)** ППС – повлашћена пореска стопа у складу са међународним уговором о избегавању двоструког опорезивања (даље: повлашћена пореска стопа) која се примењује при обрачуна пореза.

Одређивање примаоца прихода (ПП) врши се избором једне од следећих ознака:

- 1)** ознака 1 – за нерезидентно правно лице;
- 2)** ознака 2 – за сталну пословну јединицу нерезидентног правног лица из јурисдикције са преференцијалним пореским системом са Листе.

Одређивање припадности, односно неприпадности примаоца прихода јурисдикцији са преференцијалним пореским системом са Листе (ЛЈ) врши се избором једне од следећих ознака:

- 1)** ознака 0 – прималац не припада јурисдикцији са преференцијалним пореским системом;
- 2)** ознака 1 – прималац припада јурисдикцији са преференцијалним пореским системом.

Одређивање врсте прихода (ОВП) врши се избором једне од следећих ознака:

- 1)** ознака 17 – за приход по основу капиталног добитка који је остварен продајом непокретности;
- 2)** ознака 18 – за приход по основу капиталног добитка који је остварен продајом удела у капиталу правних лица;
- 3)** ознака 19 – за приход по основу капиталног добитка који је остварен продајом акција и осталих хартија од вредности;
- 4)** ознака 20 – за приход по основу капиталног добитка који је остварен продајом инвестиционе јединице откупљене од стране инвестиционог фонда.

Примена Законом прописане пореске стопе, односно повлашћене пореске стопе (ППС) врши се избором једне од следећих ознака:

- 1)** ознака 0 – не примењује се повлашћена пореска стопа;
- 2)** ознака 1 – примењује се повлашћена пореска стопа;
- 3)** ознака 2 – порез се не плаћа у Републици, већ у држави резидентства примаоца прихода.

ПС

WWW.PROPISI.NET

Капитални добици/губици правних лица по основу продаје непокретности

Капитални добитак обвезник остварује продајом, односно другим преносом уз накнаду (даље: продаја) непокретности **које је користио, односно које користи као основно средство за обављање делатности, укључујући и непокретности у изградњи** (члан 27. став 1. тачка 1) Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС” бр. 25/2001... и 118/2021 – даље: ЗПДПЛ)). Када је у питању **нерезидентни** обвезник, капитални добитак остварује не само продајом претходно наведене непокретности већ и **непокретности на територији Републике Србије** (даље: РС) **коју није користио за обављање делатности.**

1 Непокретности чији промет јесте/није предмет утврђивања капиталног добитка/губитка

Под непокретностима сматрају се оне непокретности које су у **својини** обвезника. Уколико непокретност није у својини обвезника, не може да се изврши њена продаја, већ евентуално уступање права коришћења или уступање уговора, за шта се капитални добитак не утврђује.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 413-00-951/2011-04 од 18. 4. 2012. године:

*Уколико се ради о преносу (уз накнаду) **непокретности, која није у власништву обвезника (већ обвезник има право коришћења), мишљење Министарства финансија је да приход који је обвезник остварио по основу таквог преноса, у смислу Закона, не представља калкулациони добитак, већ приход (од продаје), који се као такав евидентира у пословним књигама обвезника. С тим у вези, уколико обвезник (сагласно релевантним прописима) оствари приход, и то преносом уз накнаду непокретности које се не налазе у власништву обвезника (већ су власништво Републике Хрватске), а по основу којих је обвезник (сагласно уговору закљученом 1969. године), како се наводи у допису, стекао трајно право коришћења, при чему предметне непокретности (од 1997. године) нису***

евидентирани у пословним књигама обвезника, мишљење Министарства финансија је да ипак остварен приход не представља калкулациони добитак, у смислу Закона, већ приход, који се као такав евидентира у пословним књигама обвезника и одређује у складу са Законом.

Дакле, капитални добитак/губитак утврђује се по основу продаје:

- **земљишта** (грађевинско, пољопривредно, шумско и остало земљиште),
- **грађевинских објеката** (зграда и посебних делова зграда, као и других грађевинских објеката) и инвестиционих некретнина,
- **исказаних на рачунима 020 – Пољопривредно и остало земљиште, 021 – Грађевинско земљиште, 022 – Грађевински објекти или 024 – Инвестиционе некретности или рекласификованих са тих рачуна на одговарајуће рачуне групе 14 – Стална имовина која се држи за продају и престанак пословања, као и свих непокретности у изградњи** чија је намена била да се користе за обављање делатности, а не за даљу продају (исказаних на рачуну 027 – **Некретности, постројења и опрема у припреми**).

За утврђивање капиталног добитка/губитка резидента није од утицаја да ли се непокретности налазе у Републици или у иностранству. С друге стране, капитални добици/губици не утврђују се по основу продаје непокретности које су иницијално набављене ради даље продаје (евидентирани на групи рачуна 13 – **Роба**), односно непокретности које се граде или су изграђене ради даље продаје на тржишту (евидентирани на групи рачуна 12 – **Готови производи**).

Обавезу утврђивања капиталног добитка/губитка не треба везивати за чињеницу да ли је пренос непокретности опорезив ПДВ-ом или не (нпр. примењује се пореско ослобођење из члана 25. став 2. тачка 3) Закона о порезу на додату вредност ако је у питању други пренос права располагања на објекту, а нису испуњени услови за уговарање обрачуна ПДВ-а).

ма, ако остварује приходе продајом производа на тржиштима или вршењем услуга уз накнаду (у даљем тексту: **недобитна организација**).

Према члану 40. став 6. Закона, на приходе које оствари нерезидентно правно лице од резидентног правног лица, другог нерезидентног правног лица, физичког лица, нерезидентног или резидентног или од оствореног инвестиционог фонда, на територији Републике, по основу календарних добитака насталих у складу са одредбама чл. 27. до 29. овог закона, обрачунава се и плаћа порез по решењу по стоици од 20% ако међународним уговором о избегавању двојструког опорезивања није друкчије уређено.

Сходно прописима који уређују основе својинскоправних односа, **спраним државама, између осталих, за пошребне њихових дипломатских и**

конзуларних представништва, могу се продавати зграде и станови за службене пошребне.

Имајући у виду наведено, **спрано дипломатско-конзуларно представништво, у конкретном случају Амбасада Јајана, није обвезник пореза на добити правних лица у складу са одредбама члана 1. Закона.**

Међутим, уколико Влада Јајана изврши продају неопрећности у којој је Амбасада Јајана обављала послове из делокрућа спалне дипломатске мисије на територији Републике Србије, при чему је власник предметне неопрећности Држава Јајан (као нерезидентно правно лице), мишљења смо да се, у том случају, обрачунава и плаћа порез по решењу из члана 40. став 6. Закона.

Анријана Ивић и Маријана Жиравац Младеновић

Капитални добити/губити правних лица по основу продаје удела, акција и осталих хартија од вредности

У складу са чланом 27. став 1. тачка 1) Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС” бр. 25/2001... и 118/2021 – даље: ЗПДПЛ) капитални добитак обвезник остварује продајом, односно другим преносом уз накнаду (даље: продаја) удела у капиталу правних лица и акција и осталих хартија од вредности које, у складу са МРС, односно МСФИ и МСФИ за МСП, **представљају дугорочне финансијске пласмане**, осим обвезница издатих у складу са прописима којима се уређује измирење обавезе Републике Србије (даље: РС) по основу зајма за привредни развој, девизне штедне грађана и дужничких хартија од вредности чији је издавалац, у складу са законом, Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе или Народна банка Србије. Капиталним добитком сматра се и приход који оствари нерезидентни обвезник од продаје наведене имовине. Као што се види, у ЗПДПЛ изузете су поједине хартије од вредности када је у питању одређивање капиталног добитка/губитка.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 430-07-133/2011-04 од 10. 3. 2011. године:

Међутим, имајући у виду да се према одредби члана 27. став 1. тачка 3) Закона, календарним добитком сматра приход који обвезник оствари продајом, односно другим преносом уз накнаду, између осталих, удела у календару правних лица и акција и осталих хартија од вредности, осим обвезница издатих у складу са прописима којима се уређује измирење обавезе Републике по основу зајма за привредни развој, девизне штедне грађана и дужничких хартија од вредности **чији је издавалац, у складу са законом, Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе или Народна банка Србије, а да се у конкретном случају ради о дугорочним обвезницама које издаје Република, календарни добитак остварен продајом ових обвезница не опорезује се сагласно члану 27. став 1. тачка 3) и члану 40. став 3. Закона.**

Имајући у виду законску формулацију, постојање обавезе утврђивања капиталног добитка/

С тим у вези, указујемо да Уговор не одређује појам кайишталној добитка, као ни начин његовој опорезивања, већ све то препушта националном законодавству држава уговорница (у конкретном случају, Републике Србије, као државе извора, односно Савезне Републике Немачке, као државе резидентности оствариваоца кайишталној добитка).

Наведено значи да, у конкретном случају (кайиштални добитак који нерезидентно правно лице – резидент Савезне Републике Немачке оствари ошћућењем удела у правном лицу са седиштем у Републици Србији) сходно члану 14. став 3. Уговора, **Република Србија (као држава извора кайишталној добитка) има право опорезивања кайишталној добитка** (у складу са одредбама домаће опореској законодавства - Закона о опорезу на добити правних лица).

У чланку у ком су појашњена општа правила утврђивања капиталног добитка наведено је да је чланом 31. ЗПДПЛ прописано да **статусна промена резидентних обвезника** извршена у складу са законом којим се уређују привредна друштва **одлаже** настанак пореске обавезе по основу капиталних добитака. Међутим, када је у питању статусна промена нерезидентних обвезника, тај изузетак није прописан.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-95/2022-04 од 22. 2. 2022. године:

С тим у вези, **пренос удела (у резидентном правном лицу), по основу стипендијске промене сироведене ван територије Републике, представља основ за утврђивање кайишталној добитка (односно јудитка), у смислу члана 27. став 1. тачка 3) Закона, при чему кайиштални добитак, према нашем мишљењу, представља разлику између тржишне цене уделе на дан стипендијске промене и набавне цене утврђене сходно члану 29. став 12. Закона.**

Свакако је могуће да примена УИДО доведе до тога да стопа пореза буде 0%, тј. да предметни приход буде искључиво опорезив у држави

резидентности нерезидентног обвезника. Такво решење предвиђено је, на пример, у УИДО са Италијом, у чијем је члану 13. „Приходи од имовине” прописано следеће:

1. Приходи које оствари резидент државе уговорнице од ошћућења неопрејности која се налази у другој држави уговорници моју се опорезивати у тој другој држави.

2. Приходи од ошћућења опрејности која чини део имовине намењене за пословање стипендијске јединице коју предузеће државе уговорнице има у другој држави уговорници или од опрејности која припада стипендијској бази коју користи резидент државе уговорнице у другој држави уговорници за обављање самостипендијских личних делатности, укључујући и приходе од ошћућења стипендијске јединице (саме или заједно са целим предузећем), као и приходе од ошћућења стипендијске базе, моју бити опорезовани у другој држави.

3. Изузетно од одредаба стипендија 2. овој члана, приходи остварени од ошћућења бродова или ваздухоилова који се користе у међународном саобраћају или опрејности које служе за коришћење бродова или ваздухоилова, опорезују се само у држави уговорници у којој се налази место стипендијске управе предузећа.

4. Приходи од ошћућења имовине, осим имовине наведене у стипендија 1. 2. и 3. овој члана, опорезују се само у држави уговорници чији је резидент лице које је ошћућило имовину.

Дакле, у складу са чланом 13. став 4. УИДО са Италијом, уколико правно лице, резидент Италије, оствари приход (капитални добитак) продајом (у конкретном случају, правном лицу – резиденту Републике Србије или другом нерезидентном правном лицу) удела у правном лицу, резиденту Републике Србије, право опорезивања капиталног добитка који је остварен продајом удела подлеже опорезивању само у држави резидентности продавца, односно само у Италији.

Капитални добици/губици правних лица по основу продаје инвестиционе јединице инвестиционог фонда

Капитални добитак обвезник остварује продајом, односно другим преносом уз накнаду (даље: продаја) инвестиционе јединице инвестиционог фонда, у складу са прописима којима се уређују инвестициони фондови (члан 27. став 1. тачка 4) Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС” бр. 25/2001, 80/2002, 80/2002 – др. Закон... 86/2019, 153/2020 и 118/2021 – даље: ЗПДПЛ)). Капиталним добитком сматра се и приход који оствари **нерезидентни обвезник** од продаје инвестиционе јединице инвестиционог фонда.

Инвестициона јединица је слободно преносиви дематеријализован финансијски инструмент који представља сразмерни обрачунски удео у укупној нето имовини отвореног АИФ-а, односно затвореног АИФ-а који нема својство правног лица. Она нема карактер удела у капиталу правног лица нити карактер хартије од вредности (Мишљење Министарства финансија бр. 430-03-00109/2008-04 од 13. 11. 2008. године).

Дакле, капитални добитак остварује се продајом инвестиционе јединице инвестиционог фонда, а не куповином или остварењем прихода од инвестиционе јединице (с обзиром на то да инвестициона јединица даје право на сразмерни део прихода). Приход од инвестиционе јединице улази у пореску основицу у складу са чланом 23. ЗПДПЛ.

Инвестиционе фондове уређују два прописа:

- Закон о алтернативним инвестиционим фондовима („Сл. гласник РС” бр. 73/2019 – даље: ЗАИФ) и
- Закон о отвореним инвестиционим фондовима са јавном понудом („Сл. гласник РС” бр. 73/2019 – даље: ЗОИФ).

Отворени инвестициони фондови са јавном понудом намењени су мањим инвеститорима, а алтернативни инвестициони фондови првенствено професионалним и полупрофесионалним инвеститорима.

Сходно члану 2. ЗАИФ, **алтернативним инвестиционим фондом** (даље: АИФ) сматра се инвестициони фонд који је основан у складу са наведеним законом, који прикупља средства од инвеститора са намером да их инвестира у складу са утврђеном политиком улагања у корист тих инвеститора, а за који се не захтева дозвола за рад у смислу закона којим се уређује организовање и рад отворених инвестиционих фондова са јавном понудом. Друштво за управљање алтернативним инвестиционим фондовима (даље: ДЗУАИФ) представља правно лице са седиштем у Републици Србији (даље: РС) чија је редовна делатност управљање једним или више АИФ-а на основу дозволе за рад, издате од стране Комисије за хартије од вредности, у складу са истим законом.

АИФ може да буде отворен и затворен.

Отворени АИФ представља засебну имовину, која нема својство правног лица, коју организује и којом управља ДЗУАИФ у своје име и за заједнички рачун чланова АИФ-а, у складу са одредбама поменутог закона, правилима пословања и/или проспектом тог АИФ-а, када постоји обавеза његовог објављивања. Инвестиционе јединице отвореног АИФ-а откупљују се на захтев чланова, директно или посредно, из имовине отвореног АИФ-а, на начин и под условима утврђеним правилима пословања и/или проспектом АИФ-а, када постоји обавеза његовог објављивања, и то пре окончања поступка ликвидације, односно престанка АИФ-а.

Затворени АИФ је:

- (1) онај који нема својство правног лица – засебна имовина, која нема својство правног лица, коју организује и којом управља ДЗУАИФ у своје име и за заједнички рачун чланова АИФ-а, у складу са одредбама поменутог закона и правилима пословања АИФ-а, чије инвестиционе јединице на захтев чланова није могуће откупити из имовине АИФ-а, при чему затвореним АИФ-ом који нема својство правног лица увек управља ДЗУАИФ;
- (2) онај који има својство правног лица – правно лице основано у форми акционарског друштва или

2 Капитални добици нерезидентата

Капиталним добитком сматра се и приход који оствари нерезидентни обвезник од продаје инвестиционе јединице инвестиционог фонда.

У складу са чланом 40. став 7. ЗПДПЛ, на приходе које оствари нерезидентно правно лице од резидентног правног лица, другог нерезидентног правног лица, физичког лица, нерезидентног или резидентног лица, или од инвестиционог фонда, на територији РС, по основу капиталних добитака насталих у складу са одредбама чл. 27–29. ЗПДПЛ, обрачунава се и плаћа порез **по решењу по стопи од 20%** ако међународним УИДО није друкчије уређено. Да би се примениле одредбе УИДО, потребно је да нерезидент докаже статус резидента државе са којом је РС закључила УИДО потврдом о резидентности (даље: ПОР), као и да је нерезидент стварни власник прихода. Нерезидентно правно лице дужно је да у року од **30 дана од дана остваривања прихода**, преко пореског пуномоћника одређеног у складу са прописима којима се уређују порески поступак и пореска администрација, поднесе пореску пријаву надлежном пореском органу, и то у општини на чијој територији се налази **седиште инвестиционог фонда** који откупљује инвестиционе јединице. Према нашем мишљењу, рок се рачуна од дана када обвезник поднесе захтев за откуп инвестиционих јединица које је отворени фонд дужан да (у складу са Законом о инвестиционим фондовима) откупи. На основу поднете пореске пријаве надлежни порески орган доноси решење, а порески обвезник дужан је да порез утврђен решењем уплати у року од 15 дана од дана достављања решења.

Оно што је заједничко свим УИДО то је да РС није дато право опорезивања капиталног добитка оствареног по основу продаје инвестиционе јединице, под условом да су испуњени услови за

примену УИДО – достава ПОР и чињеница да је нерезидент стварни власник прихода.

На пример, у складу са чланом 13. УИДО са Италијом („Сл. лист СФРЈ – Међународни уговори” бр. 2/83):

1. Приходи које оствари резидент државе уговорнице од отуђења непокретности која се налази у другој држави уговорници моју се опорезивати у тој другој држави.

2. Приходи од отуђења непокретности која чини део имовине намењене за пословање сталне пословне јединице коју предузет државе уговорнице има у другој држави уговорници или од непокретности која припада сталној бази коју користи резидент државе уговорнице у другој држави уговорници за обављање самосталних личних делатности, укључујући и приходе од отуђења те сталне пословне јединице (саме или заједно са целим предузетом), као и приходе од отуђења сталне базе, моју бити опорезовани у другој држави.

3. Изузетно од одредаба става 2. овог члана, приходи остварени од отуђења бродова или ваздухоплова који се користе у међународном саобраћају или непокретности које служе за коришћење бродова или ваздухоплова, опорезују се само у држави уговорници у којој се налази место стварне управе предузетца.

4. Приходи од отуђења имовине, осим имовине наведене у ст. 1. 2. и 3. овог члана, опорезују се само у држави уговорници чији је резидент лице које је отуђило имовину.

Дакле, како инвестиционе јединице нису посебно наведене, примењује се став 4. члана 13. УИДО, па РС нема право опорезивања капиталног добитка који оствари нерезидент (већ то право има само Италија) по датом основу ако су испуњени услови за примену УИДО. Међутим, уколико нису испуњени услови за примену УИДО (нпр. недостављање ПОР обрасца), обрачунава се и плаћа порез по стопи од 20%.

ПС

WWW.PROPISI.NET

Капитални добици/губици правних лица по основу продаје права интелектуалне својине

У складу са чланом 27. став 1. тачка 1) Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС” бр. 25/2001... и 118/2021 – даље: ЗПДПЛ) капитални добитак остварује се продајом, односно другим преносом уз накнаду права интелектуалне својине. Капитални добитак обвезник остварује продајом, односно другим преносом уз накнаду (даље: продаја) права интелектуалне својине.

По наведеном основу не утврђује се капитални добитак за нерезидентног обвезника.

Наиме, у складу са чланом 27. став 2. ЗПДПЛ, капиталним добитком сматра се и приход који оствари нерезидентни обвезник од продаје имовине из става 1. т. 1), 3) и 4) тог члана, као и од продаје непокретности на територији Републике коју није користио за обављање делатности. Дакле, имајући у виду да у ставу 2. није обухваћена интелектуална својина (из става 1. тачка 2), када нерезидентно правно лице преноси власништво на интелектуалној својини другом правном лицу, капитални добитак се не утврђује. Права интелектуалне својине могу бити не само предмет продаје већ, на пример, и уступања права коришћења, франшизе и слично.

Да би се утврђивао капитални добитак/губитак, **потребно је да обвезник у потпуности пренесе право интелектуалне својине** (власништво над правом), а не само право на коришћење. На пример, накнада која се остварује по основу лиценце, као права на коришћење софтвера, не подлеже утврђивању капиталног добитка/губитка.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 430-00-485/2018-04 од 17. 10. 2018. године:

У смислу члана 27. став 1. Закона, капитални добитак обвезник остварује продајом, односно другим преносом уз накнаду, између осталог власништва над правом интелектуалне својине.

Савласно цитираним законским одредбама, по основу накнаде коју оствари обвезник као давалац лиценце по уговору о лиценци (закљученим са нерезидентним правним лицем) на име преноса права коришћења предмета лиценце, при чему исти (предмет лиценце) и даље остаје у власништву

обвезника, не утврђује се капитални добитак, већ се предметна накнада укључује у опорезиву добит и опорезује на начин прописан чланом 23. Закона.

У складу са чланом 3. став 1. тачка 1) Закона о посебним овлашћењима ради ефикасне заштите права интелектуалне својине („Сл. гласник РС” бр. 46/2006, 104/2009 и 129/2021) **права интелектуалне својине су:**

- ауторско и сродна права,
- жиг,
- географска ознака порекла,
- дизајн,
- патент и мали патент и
- топографија интегрисаних кола.

Према Закону о ауторском и сродним правима („Сл. гласник РС” бр. 104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016 и 66/2019) ауторским делом сматрају се нарочито писана дела (књиге, брошуре, чланци, преводи, рачунарски програми са пратећом техничком и корисничком документацијом у било ком облику њиховог изражавања, укључујући и припремни материјал за њихову израду и др.), говорна дела (предавања, говори, беседе и др.), драмска, драмско-музичка, кореографска и пантомимска дела, као и дела која потичу из фолклора, музичка дела са речи-ма или без речи, филмска дела (кинематографска и телевизијска дела), дела ликовне уметности (слике, цртежи, скице, графике, скулптуре и др.), дела архитектуре, примењене уметности и индустријског обликовања, картографска дела (географске и топографске карте), планови, скице, макете и фотографије, као и позоришна режија (члан 2. став 2), док су сродна права право интерпретатора, право произвођача фонограма, право филмског продуцента (произвођача видеограма), право произвођача емисије, право произвођача базе података и право издавача (поглавље III Закона).

Жиг (бренд, регистровани знак или енгл. *trade mark*) представља право којим се штити знак који у промету служи за разликовање робе односно услуга једног физичког или правног лица од исте или сличне робе односно услуга другог физичког или правног лица. Жиг се сматра и жиг који је међународно регистрован за територију Републике

■ у истом периоду не уступи на коришћење у целини или делимично по цени која је нижа од цене утврђене у складу са принципом „ван дохвата руке”, уколико је уступање извршио повезаном лицу из члана 59. ЗПДПЛ или лицу чији је власник његово повезано лице из члана 59. ЗПДПЛ.

Ради се о капиталном добитку који је утврђен по основу уноса:

- 1) ауторског или сродног права на депонованом ауторском делу, односно предмету сродног права,
 - 2) права у вези са проналаском, на основу закона којим се уређују патенти,
- у капитал резидентног правног лица.

Дан стицања је дан када је Агенција за привредне регистре донела решење о упису новог члана или повећању улога постојећег члана.

Како се користи појам „отуђи”, услов се односи само на пренос права својине, а не и на уступање права коришћења неповезаним лицима. С друге стране, када се уступање врши повезаном лицу, неопходно је да се утврди да ли је цена „ван дохвата руке”. Уколико је иста као цена „ван дохвата руке” или виша од ње, испуњени су услови за изузимање од опорезивања капиталног добитка. Дакле, битно је да уступање не буде по ценама нижим од цена „ван дохвата руке”.

Тржишна вредност имовинских права приликом уноса у капитал резидентног правног лица утврђује се проценом извршеном од стране овлашћеног проценитеља. Иначе, вредност неновчаног улога утврђује се или од стане јединог члана друштва или споразумно од стране свих чланова друштва или путем процене. Уколико прописано правило представља додатни услов за пореско изузимање, а аналогно истом услову за примену пореског ослобођења у погледу пореза на доходак грађана, уколико се вредност утврди споразумно од стране чланова друштва, изузимање не може да се примени. Наиме, сходно члану 79б став 1. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 116/2023), обвезник који имовинска права из члана 72. став 1. тачка 2) тог закона (ауторска и сродна права и права индустријске својине) у целости унесе као неновчани улог у капитал привредног друштва резидента Републике, где је тржишна вредност тих права за потребе тог уноса утврђена проценом од стране овлашћеног проценитеља, ослобађа се пореза на капитални добитак остварен тим преносом. Међутим, како није експлицитно дефинисано на наведени начин, процена од стране овлашћеног процени-

теља не мора да се посматра као додатни услов за пореско изузимање, већ као начин на који ће бити утврђена продајна цена имовинских права за утврђивање капиталног добитка правног лица које је извршило унос неновчаног улога, уколико нису испуњени услови за примену пореског изузимања или уколико дође до губитка права на пореско изузимање. Дакле, приликом уноса капиталне имовине као неновчаног улога продајну цену представља вредност права које се уноси у капитал, при чему је у датом случају утврђује овлашћени проценитељ.

У случају да резидентно правно лице у чији је капитал као неновчани улог унето право из члана 30. став 2. ЗПДПЛ у периоду од две године од дана стицања стечена права отуђи или та права уступи на коришћење у целини или делимично на описани начин (повезаним лицима по цени нижој од цене „ван дохвата руке”), обвезник – правно лице које је унело права као улог губи право на изузимање капиталног добитка из пореске основице, па је дужан да у пореској пријави за порески период у ком су стечена права отуђена или уступљена обрачуна и плати порез који би платио на начин одређен ставом 2. члана 30. ЗПДПЛ (укључивањем у опорезиву добит 20% капиталног добитка), валоризован од дана подношења пореске пријаве за порески период у ком је остварио право на предметну погодност до дана подношења пореске пријаве за порески период у ком је изгубио право на ту погодност, индексом потрошачких цена према подацима републичког органа надлежног за послове статистике.

Пребијање капиталних губитака капиталним добицима

Капитални губици настали по основу уноса права интелектуалне својине, као неновчаног улога, не могу да се пребијају капиталним добицима по неком другом основу. Иначе, капитални губитак остварен при продаји једног права из имовине може да се **пребије** опорезивим износом капиталног добитка оствареног при продаји другог права из имовине у истој години, с тим што се највише 20% капиталног губитка оствареног преносом имовине из члана 30. став 2. ЗПДПЛ може пребити опорезивим износом капиталног добитка оствареног при продаји другог права из имовине у истој години. Ако се и после извршеног пребијања искаже капитални губитак, допуштено је његово пребијање на рачун будућих капиталних добитака **у наредних пет година**.

ПС

Пословање адвоката из угла прописа о ПДВ-у

Адвокат је лице које је уписано у именик адвоката, положило је адвокатску заклетву и бави се адвокатуром. Адвокатура је независна и самостална служба пружања правне помоћи физичким и правним лицима, сагласно одредби члана 2. став 1. Закона о адвокатури („Сл. гласник РС” бр. 31/11 и 24/12 – УС – даље: Закон о адвокатури). С тим у вези, право на бављење адвокатском делатношћу стиче се уписом у именик адвоката и полагањем адвокатске заклетве.

Пружање правне помоћи адвоката обухвата:

- 1) давање усмених и писмених правних савета и мишљења;
- 2) састављање тужби, захтева, предлога, молби, правних лекова, представки и других поднесака;
- 3) састављање уговора, завештања, поравнања, изјава, општих и појединачних аката и других исправа;
- 4) заступање и одбрану физичких и правних лица;
- 5) посредовање у циљу закључења правног посла или мирног решавања спорова и спорних односа;
- 6) обављање других послова правне помоћи у име и за рачун домаћег или страног физичког или правног лица, на основу којих се остварују права или штите слободе и други интереси.

Адвокат се бави адвокатуром самостално, у заједничкој адвокатској канцеларији или као члан адвокатског ортакчког друштва. Наиме:

- два или више адвоката уговором којим уређују међусобне пословне и имовинске односе могу да оснују заједничку адвокатску канцеларију;
- самостални адвокати делатност обављају најчешће у форми предузетника;
- адвокатско ортакчко друштво могу да оснују два или више адвоката и тада адвокати нису предузетници, већ чланови ортакчког друштва.

Када су у питању адвокати обвезници ПДВ-а, правилна примена Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04... и 138/22 – даље: Закон о ПДВ-у) важна је и из перспективе самих адвоката, али можда још више из перспективе њихових клијената – прималаца адвокатских услуга, чије право на одбитак претходног пореза, између осталог, зависи од исправности обрачуна ПДВ-а и

рачуна који је издао адвокат. Наиме, неисправно исказивање основних елемената рачуна, као што је, примера ради, врста и обим услуге, датум промета, основица за ПДВ итд., карактеристично је за адвокатске услуге јер се тим правилима не придаје потребан значај.

1 Евидентирање у систему ПДВ-а

Адвокат, као предузетник или правно лице, по основу обављања делатности може да стекне статус обвезника ПДВ-а добровољно или по сили закона, односно на основу висине оствареног промета у претходних дванаест месеци. Имајући у виду да највећи број адвоката улази у систем ПДВ-а по сили закона, на основу оствареног промета у претходних дванаест месеци, за адвокате је наведено питање значајно у већој мери него можда код других делатности.

Одредбом члана 33. став 1. Закона о ПДВ-у прописано је да се малим обвезником, у смислу тог закона, сматра лице које врши промет добара и услуга на територији Републике и/или у иностранству, чији укупан промет добара и услуга у претходних 12 месеци није већи од 8.000.000 динара, односно које при отпочињању обављања делатности процењује да у наредних 12 месеци неће остварити укупан промет већи од 8.000.000 динара.

Према ставу 6. истог члана Закона о ПДВ-у, укупним прометом из става 1. тог члана сматра се промет добара и услуга из члана 28. став 1. т. 1) и 2) наведеног закона, осим промета опреме и објеката за вршење делатности и улагања у објекте за вршење делатности за која наплаћује накнаду (даље: укупан промет). Сагласно одредби члана 38. став 1. Закона о ПДВ-у, обвезник који је у претходних 12 месеци остварио укупан промет већи од 8.000.000 динара дужан је да најкасније до истека првог рока за предају периодичне пореске пријаве поднесе евиденциону пријаву надлежном пореском органу. Наиме, у ситуацији када се статус обвезника ПДВ-а стиче по сили закона, обвезник је дужан да се евидентира у систему ПДВ-а у прописаном року. Напомињемо да дан подношења евиденционе при-

Ако се промет услуга врши пореском обвезнику, местом промета услуга сматра се место у ком прималац услуга има седиште или сталну пословну јединицу, ако се промет услуга врши сталној пословној јединици која се не налази у месту у ком прималац услуга има седиште, односно место у ком прималац услуга има пребивалиште или боравиште. Ако се промет услуга врши лицу које није порески обвезник, местом промета услуга сматра се место у ком пружалац услуга има седиште или сталну пословну јединицу, ако се промет услуга врши из сталне пословне јединице која се не налази у месту у ком пружалац услуга има седиште, односно место у ком пружалац услуга има пребивалиште или боравиште.

Када услугу пружа страно правно или физичко лице, а место промета услуге одређује се пре-

ма месту седишта, пребивалишта или боравишта примаоца услуге, за примаоца услуге са седиштем на територији Србије постоји обавеза обрачунавања и плаћања ПДВ-а у својству пореског дужника, у складу са чланом 10. став 1. тачка 3) Закона о ПДВ-у, независно од тога да ли је евидентиран као обвезник ПДВ-а. Према томе, када је адвокат прималац услуге, примера ради, правне помоћи адвоката из иностранства, услуге извршења од стране извршитеља у иностранству, права коришћење базе података страног правног лица и сл., а страно лице није одредило пореског пуномоћника у Републици Србији, адвокат је порески дужник који има обавезу да интерно обрачуна и плати ПДВ. По основу обрачунатог ПДВ-а адвокат може да оствари право на одбитак претходног пореза у складу са општим правилима из члана 28. Закона о ПДВ-у.

Редакција

Утврђивање пореза на имовину за обвезнике који воде пословне књиге за 2024. годину

Обвезници пореза на имовину који воде пословне књиге сами утврђују порез на имовину и исказују га у пореској пријави коју подносе најкасније до 31. марта 2024. године. Опорезивање имовине у Републици Србији уређено је следећим прописима:

■ Законом о порезима на имовину („Сл. гласник РС” бр. 26/2001... и 138/2022 – даље: **Закон**) и

■ Правилником о обрасцима пореских пријава о утврђеном, односно за утврђивање пореза на имовину („Сл. гласник РС” бр. 93/2019, 151/2020 и 143/2022 – даље: **Правилник**), као и

■ подзаконским актима које доноси јединица локалне самоуправе, и то:

- одлуком о стопама пореза на имовину,
- одлуком о висини стопе амортизације,
- одлуком о одређивању зона и најопремљеније зоне,
- одлуком да се неизграђено грађевинско земљиште на њеној територији које се користи искључиво за гајење биљака, односно садног материјала, односно шума, за сврху утврђивања основице пореза на имовину разврстава у пољопривредно, односно у шумско земљиште,

➤ актом о утврђивању просечних цена одговарајућих непокретности по зонама,

➤ актом о коефицијентима за непокретности у зонама и

➤ актом о просечним ценама одговарајућих непокретности на основу којих је за текућу годину утврђена основица пореза на имовину за непокретности обвезника који не води пословне књиге које се налазе у најопремљенијој зони.

Оно што је заједничко за све наведене подзаконске акте које доносе јединице локалне самоуправе јесте да ће се применити приликом утврђивања пореза на имовину за 2024. годину само ако су објављени до 30. новембра 2023. године, што је додатно појашњено у чланку под називом „Подзаконски акти за утврђивање пореза на имовину за пореску 2024. годину – рок за доношење је 30. новембар 2023. године”, у броју 11/2023, на стр. 126. При томе, једино просечне цене квадратног метра одговарајућих непокретности у зонама морају да се објављују сваке године, па је и за потребе утврђивања пореза на имовину за 2024. требало да буду објављене до 30. новембра 2023. године. Остали подзаконски

за непокретност за коју обвезнику који води пословне књиге настане пореска обавеза по основу пореза на имовину у трећем тромесечју пореске године порез за треће тромесечје плаћа у року од четрдесет пет дана од дана почетка трећег тромесечја, а ако је рок од настанка пореске обавезе до истека рока за плаћање краћи од тридесет дана – у року од

тридесет дана од дана настанка пореске обавезе. То значи да за непокретност за коју обвезнику који води пословне књиге пореска обавеза настане нпр. 2. августа 2024. године рок за плаћање пореске обавезе за треће тромесечје 2024. године износи тридесет дана, рачунајући од 2. августа 2024. године.

Редакција

Информација: Износ пет просечних бруто зарада за потребе обрачуна пореске амортизације

У складу са чланом 7. Правилника о начину разврставања сталних средстава по групама и начину утврђивања амортизације за пореске сврхе („Сл. гласник РС” бр. 116/2004, 99/2010, 104/2018 и 8/2019), ако је крајњи салдо поједине групе амортизације од II до V мањи од пет просечних месечних бруто зарада исплаћених по запосленом у Републици у последњем месецу периода за који се врши обрачун амортизације, према објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, целокупан салдо те групе признаје се као расход амортизације, а салдо групе једнак је нули.

Према информацијама са сајта Републичког завода за статистику, просечна месечна бруто зарада за децембар 2023. године износи 130.405 динара, што значи да пет просечних месечних бруто зарада исплаћених по запосленом у Републици износи 652.025 динара.

Уколико је податак о неотписаној вредности затечених средстава на крају 2023. године, утврђен у колони 8 обрасца ОА, **нижи од петоструког износа просечне месечне зараде за децембар 2023. године** према објављеном податку Завода за статистику, тај податак своди се на нулу тако што се обрачуната амортизација из колоне 7 увећа за износ неотписане вредности из колоне 8 (цео износ неотписане вредности признаје се као расход периода). Приликом попуњавања обрасца ОА у електронској форми наведено се постиже тако што се у колону 6 уписује стопа 100% (у том случају укупан салдо групе из колоне 5 уједно је признат као износ амортизације у колони 7, чиме се податак у колони 8 своди на нулу). Дакле, са петоструким износом просечне месечне зараде за децембар 2023. године упоређује се неотписана вредност из колоне 8, па ако је износ из колоне 8 мањи, у колону 6 уписује се стопа 100%.

WWW.PROPISI.NET

Запошљавање странаца

– Примена иновираних одредби Закона о запошљавању странаца од 1. фебруара 2024. године –

Увод

Последњим изменама и допунама Закона о странцима и Закона о запошљавању странаца („Сл. гласник РС” бр. 62/2023), са применом од **4. августа 2023. године и 1. фебруара 2024. године**, битније су иновиране одредбе о уласку и кретању странаца у Србији, као и о њиховом запошљавању. Новим законским решењима **додатно је поједностављен** поступак којим се странцу омогућава запошљавање у Републици Србији, односно повећава се ефикасност тог поступка, тако да ће послодавци, односно странци на бржи и једноставнији начин прибављати потребну дозволу, а странац ће у веома кратком року моћи да се ангажује радно. Такве измене биле су неопходне јер су претходни прописи били компликованији и успоравали су процес ангажовања страних радника, посебно профила важних за одређене капиталне пројекте. Њих на домаћем тржишту често није било последњих година, а колико је тај проблем изражен показују подаци Националне службе запошљавања, према којима је само за годину дана њихов број увећан за близу 20.000. Конкретно, према подацима Националне службе за запошљавање, у 2022. издато је укупно 35.180 дозвола за рад страним држављанима, од чега је било 5.919 жена, док су у 2023. издате 52.184 дозволе, од чега 9.877 жена. Највећи број страних радника у 2022. дошао је из Кине, Турске, Русије, Индије, Кубе, Македоније и Украјине, а у 2023. највећи број дозвола издат је држављанима Кине, Турске, Русије, Индије, Кубе, Непала и Шри Ланке.

Поводом измена и допуна поменутих закона донети су и нови подзаконски акти, па се на материју запошљавања странаца од 1. фебруара 2024. године примењују и:

1) Закон о запошљавању странаца („Сл. гласник РС” бр. 128/2014, 113/2017, 50/2018, 31/2019 и 62/2023),

2) Закон о странцима („Сл. гласник РС” бр. 24/2018, 31/2019 и 62/2023),

3) Правилник о издавању јединствене дозволе за привремени боравак и рад странца („Сл. гласник РС” бр. 6/2024),

4) Закон о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење),

5) Закон о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 92/2023 – даље: Закон о порезу) и

6) Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 92/2023 – даље: Закон о доприносима).

Укратко може да се констатује да се од 1. 2. 2024. године поједностављује поступак запошљавања странаца у нашој земљи увођењем јединственог управног места (надлежно Министарство унутрашњих послова – МУП), односно **увођењем јединствене дозволе за боравак и рад (даље: јединствена дозвола)**, као картичног биометријског документа. Национална служба за запошљавање радиће процену испуњености услова за радно ангажовање странца, док МУП доноси крајњу одлуку у поступку. Како ће касније у тексту бити истакнуто, унапређене су одредбе којима је уређено питање упућивања странаца, односно издавања јединствене дозволе за упућена лица и јединствене дозволе за кретање у оквиру привредног друштва. Предвиђена је и потпуна дигитализација поступка издавања јединствене дозволе, што ће допринети даљем развијању повољнијег пословног окружења и привлачења страних инвестиција. С обзиром на убрзане промене на тржишту рада Републике Србије, као и суочавање са недостатком радне снаге, уводи се нови, флексибилнији концепт запошљавања странаца, којим ће се странцима омогућити да на бржи и лакши начин остваре право на привремено боравак, а уједно и право на рад, уз примену концепта спровођења теста тржишта рада.

Оно што је за будуће тражиоце дозвола битно је да Национална служба за запошљавање, уместо досадашњег система издавања дозволе за рад, спроводи (само) процену којом се оцењује испуњеност услова за запошљавање, посебне случајеве запошљавања и самозапошљавање странца, као вид претходног мишљења у поступку издавања јединствене дозволе. У том поступку за

захтеву одлучује месно надлежна организациона јединица НСЗ у року од десет дана од дана пријема уредног захтева и сагласност доставља подносиоцу захтева преко јединственог портала. Странац може да промени основ рада, послодавца или да се запосли код другог послодавца по добијању сагласности.

2.6.3 Конкретни услови за добијање јединствене дозволе по основу samozapošljavanja странца

Према члану 4. Правилника о издавању јединствене дозволе, основ за подношење захтева за издавање јединствене дозволе може да буде и самозапошљавање странца.

Према члану 11. истог правилника, за доказивање оправданости захтева за издавање јединствене дозволе по основу samozapošljavanja прилаже се исправа, односно потврда којом странац доказује да има одговарајуће квалификације за обављање конкретне делатности, у складу са Законом.

3 Ограничавање запошљавања странаца

Сагласно члану 24. Закона, Влада одлуком може да ограничи број странаца којима се издају јединствене дозволе (даље: квота) у случају поремећаја на тржишту рада, у складу са миграционом политиком и стањем и кретањем на тржишту рада. Квота се утврђује на предлог министарства надлежног за послове запошљавања, уз претходно мишљење социјално-економског савета основаног за територију Републике и организације надлежне за послове запошљавања у односу на одређене делатности, односно уз претходно мишљење министарства надлежног за унутрашње послове у односу на одређене државе. Квота се не примењује на странца, односно послодавца који привремено запошљава странца, а подноси захтев за јединствену дозволу за кретање у оквиру привредног друштва.

4 Казнене одредбе

Према одредбама чл. 34. и 35. Закона послодавцима су запређене следеће казне:

1. Новчаном казном од 800.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице – послодавац ако:

(1) запосли странца који остварује право на рад супротно одредбама Закона (члан 3);

(2) запосли странца супротно одредбама Закона (члан 9. ставови 1. и 4);

(3) не чува доказе о испуњавању услова за запошљавање, односно привремено запошљавање странца (члан 9. став 6);

(4) не изврши обавезе утврђене чланом 15. Закона, односно ако не исплати странцу којег је запослио мимо одредби Закона сва новчана потраживања у складу са прописима о раду, уз уплату припадајућих пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање;

4а) запосли или радно ангажује странца кроз уговор са повезаним лицем или откаже уговор о раду запосленом, супротно члану 16а ст. 5. и 6. Закона;

5) привремено запосли странца супротно уговору о пословно-техничкој сарадњи (члан 19. став 1. тачка 1);

6) не обезбеди остваривање права и обавеза из рада у складу са актом о упућивању (члан 19. став 3. и члан 21. став 7) за упућено лице и за лице упућено по основу кретања у оквиру привредног друштва.

За све наведене прекршаје новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара казниће се физичко лице – послодавац који има својство предузетника, а новчаном казном од 20.000 до 150.000 динара казниће се одговорно лице код послодавца.

Изузетно, послодавцу који је начинио претходно наведене прекршаје у т. 1), 2), 4), 5) и 6) може да се изрекне заштитна мера забрана вршења одређене делатности у трајању од шест месеци до једне године.

2. Новчаном казном од 15.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај странац ако се запосли супротно одредбама Закона.

Иновира се обрачун накнаде зараде за породичко и одсуство ради неге детета

– Проглашени су неуставним делови члана 13. став 1. Закона о финансијској подршци породици са децом –

Уставни суд је на седници одржаној 18. јануара 2024. године донео Одлуку број ИУз-60/2021, која гласи: „Утврђује се да одредба члана 13. став 1. Закона о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник РС” бр. 113/17, 50/18, 46/21 – Одлука УС, 51/21 – Одлука УС, 53/21 – Одлука УС, 66/21, 130/21, 43/23 – Одлука УС и 62/23), у делу који гласи „одсуства због компликација у вези са одржавањем трудноће, или” и у делу који гласи „уколико није коришћено одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће”, није у сагласности са Уставом.”

Подсећамо на то да члан 13. став 1. поменутог закона гласи (неуставне одредбе су болдиране): „Основица накнаде зараде, односно накнаде плате за време породичког одсуства и одсуства са рада ради неге детета за лица из члана 12. овог закона утврђује се на основу збира месечних основица на које су плаћени доприноси на примања која имају карактер зараде за последњих 18 месеци који претходе првом месецу отпочињања одсуства због компликација у вези са одржавањем трудноће или породичког одсуства, уколико није коришћено одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће.”

На основу наведене одредбе става 1. члана 13. Закона Уставни суд констатовао је да:

- одсуство са рада у случају привремене спречености за рад због болести или компликација у вези са одржавањем трудноће, и
 - породичко одсуство и након њега одсуство ради неге детета,
- представљају одсуства са рада за време којих запослени остварују право на накнаду зараде, с тим што су у питању два различита права која се остварују по различитим законима и под различитим условима.

Конкретно, за одређивање накнаде зараде за време породичког одсуства и одсуства са рада ради неге детета релевантна је висина примања која имају карактер зараде и на која су плаћени доприноси

у периоду од 18 месеци, али се тај период не рачуна исто у свим случајевима одсуства. Наиме, којих 18 месеци треба узети у обзир зависи од тога да ли је пре отпочињања породичког одсуства жена била привремено спречена за рад због компликација у вези са одржавањем трудноће или није. Жени која није имала компликација у вези са трудноћом за обрачун накнаде зараде узима се у обзир 18 месеци који претходе месецу отпочињања породичког одсуства. Насупрот томе, у случају да је коришћено тзв. трудничко боловање, за обрачун накнаде зараде за време породичког и одсуства ради неге детета узима се у обзир 18 месеци који претходе првом месецу отпочињања одсуства због компликација у вези са одржавањем трудноће. Дакле, при обрачуна накнаде зараде за време породичког одсуства и одсуства са рада ради неге детета не урачунава се период у ком је запослена жена била привремено спречена за рад због компликација у вези са одржавањем трудноће и за који је остварила право на накнаду зараде у складу са Законом о здравственом осигурању. То даље значи да се поменути женома обрачун накнаде зараде врши према примањима која имају карактер зараде, а остварена су у значајно ранијем периоду у односу на тренутак отпочињања породичког одсуства него женама чија је трудноћа протекла без компликација. Имајући у виду да је одредбама члана 21. ст. 1. и 3. Устава утврђен принцип једнакости свих пред Уставом и законом, као и да је забрањена дискриминација, која представља другачије третирање лица у истим или сличним ситуацијама без објективног и разумног оправдања, при чему непостојање објективног и разумног оправдања значи да разликовање у питању не тежи легитимном циљу или да не постоји разуман однос пропорционалности између употребљених средстава и циља чијој се реализацији тежи, Уставни суд је оценио да наведено разликовање у погледу начина рачунања релевантног периода од 18 месеци за обрачун накнаде зараде за време породичког одсуства и одсуства ради неге детета не тежи ле-

Као што се види, и овде се користи израз „одржавање трудноће” као период на основу ког се евидентирају основице за породичко одсуство, што је у супротности са Одлуком Уставног суда, односно морају да се евидентирају основице на које су плаћени доприноси на примања која имају карактер зараде – за последњих 18 месеци који претходе првом месецу отпочињања породичког одсуства.

2 Напомене за остала лица која су ван запослења, а користе породичко и одсуство ради неге детета

Наведена Одлука Уставног суда односи се на став 1. члана 13. Закона, дакле на утврђивање основице за накнаду зараде за породичко и одсуство са рада ради неге детета запослених лица. Међутим, Законом је и за неколико категорија лица ван радног односа утврђено право на породичко и одсуство ради неге детета, која у том случају остварују тзв. осталу накнаду, па се и тада поставља питање аналогије приликом примене Одлуке Уставног суда. На пример:

Жене – породиље које у моменту рођења детета имају статус предузетника остварују право на остале накнаде по основу рођења и неге детета у трајању од годину дана од дана рођења детета. Оне то право имају по основу прихода које остварују, односно које су остваривале пре рођења детета, по основу самосталног обављања делатности. **Основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета, према садашњој одредби члана 18. став 1. Закона,** утврђује се сразмерно збиру месечних основица на које су плаћени доприноси, осим основице доприноса за приходе који имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе првом месецу отпочињања *одсуства збој компликација у вези са одржавањем трудноће, или породичког одсуства, уколико није коришћено одсуство збој компликација у вези са одржавањем трудноће,* односно дану рођења детета. И у датом случају сматрамо да треба применити Одлуку Уставног суда, односно да се у обрачун остале накнаде за предузетницу по основу рођења и неге детета урачунавају месечне основице на које су плаћени доприноси – за последњих 18 месеци који претходе првом месецу отпочињања породичког одсуства, односно дану рођења детета.

ПС

КАЛКУЛАТОР КАМАТА у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стоје**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуна камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуна камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За више информација пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Календар пореских и других обавеза за март 2024. године

Закон о акцизама			
Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе			
Опис	Период	Рок	Основ
Достављање податка о залихама одређених нискоалкохолних пића на последњи дан у месецу	1. 2 – 29. 2. 2024.	10. 3. 2024.	Произвођачи нискоалкохолних пића који на дан 31. децембра 2015. године имају произведена нискоалкохолна пића која садрже више од 1,2% вол алкохола, а највише до 5% вол алкохола, дужни су да надлежној организационој јединици Пореске управе достављају податак о стању залиха нискоалкохолних пића пописаних на последњи дан у месецу, до утрошка тих залиха
Достављање података о стању залиха кафе на последњи дан у месецу	1. 2 – 29. 2. 2024.	10. 3. 2024.	Лице које се на дан 31. децембра 2017. године бави прерадом, пржењем, паковањем, као и другим са њима повезаним радњама које се врше у сврху производње кафе, дужно је да надлежној организационој јединици Пореске управе доставља податак о стању залиха кафе на последњи дан у месецу, и то за сваки месец, до утрошка пописаних залиха
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 2 – 29. 2. 2024.	15. 3. 2024.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у којем се врши читавање
Плаћање акцизе	16. 2 – 29. 2. 2024. 1. 3 – 15. 3. 2024.	15. 3. 2024. 29. 3. 2024.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 2 – 29. 2. 2024.	Најраније 20. 3. 2024.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 2 – 29. 2. 2024.	Најраније 20. 3. 2024.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе за индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 2 – 29. 2. 2024.	Најраније 20. 3. 2024.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво за индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа

Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом			
Правилник о начину праћења извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и начину доказивања извршења те обавезе			
Опис	Период	Рок	Основ
Подношење обрасца ИОСИ – Извештај послодавца о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом. Уплата обавезе за претходни месец.	1. 2 – 29. 2. 2024.	5. 3. 2024.	Обавеза послодавца да Пореској управи достави Извештај о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом у складу са Законом – образац ИОСИ, електронским путем, преко портала Пореске управе или попуњавањем обрасца у оквиру корисничке апликације на порталу Пореске управе

Закон о рачуноводству			
Опис	Период	Рок	Основ
Достављање редовних годишњих финансијских извештаја	2023. година	31. 3. 2024.	У складу са чланом 44. Закона, правна лица, односно предузетници дужни су да за статистичке потребе и ради јавног објављивања доставе Агенцији, редовне годишње финансијске извештаје за извештајну годину

Закон о накнадама за коришћење јавних добара			
Опис	Период	Рок	Основ
Уплата накнаде за постављање рекламних табли	1. 2 – 29. 2. 2024.	15. 3. 2024.	Обвезник накнаде за постављање рекламних табли је правно или физичко лице које поставља рекламне табле, рекламне панове, уређаје за сликовно обавештавање или оглашавање на објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре. Основица за обрачун накнаде је површина простора изражена у метрима квадратним
Уплата накнаде за привремено коришћење делова земљишта железничког подручја које је у општој употреби	1. 2 – 29. 2. 2024.	15. 3. 2024.	Обвезник накнаде за привремено коришћење делова земљишта железничког подручја које је у општој употреби јесте правно или физичко лице које привремено користи делове земљишта железничког подручја, поред железничких пруга и другог земљишта које користи управљач јавне железничке инфраструктуре. Основица за обрачун накнаде је површина коришћеног дела земљишта железничког подручја, изражена у метрима квадратним
Уплата накнаде за постављање телекомуникационе опреме на земљишту и објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре	1. 2 – 29. 2. 2024.	15. 3. 2024.	Обвезник плаћања накнаде за постављање телекомуникационе опреме на земљишту и објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре јесте правно лице које је власник телекомуникационе опреме. Основица за обрачун накнаде је појединачни уређај, односно за контејнере површина земљишта изражена у метрима квадратним, односно за стуб висина изражена у метрима
Уплата накнаде за коришћење јавне површине	1. 2 – 29. 2. 2024.	15. 3. 2024.	Обвезник накнаде за коришћење јавне површине је корисник јавне површине (лице које врши заузеће јавне површине (пут, улица, трг, парк, сквер и сл.) објектом привременог коришћења: киоск, тезга, башта угоститељског објекта, апарат за сладолед, циркус, спортски терени, телефонска говорница и друго). Основица за обрачун накнаде је површина коришћеног простора, изражена у метрима квадратним.
Годишњи извештај о управљању амбалажом и амбалажним отпадом	2023. година	31. 3. 2024.	Обвезници плаћања накнаде за амбалажу достављају Агенцији за заштиту животне средине годишњи извештај о управљању амбалажом и амбалажним отпадом
Годишњи извештај о стављању на тржиште производа који после употребе постају посебни токови отпада	2023. година	31. 3. 2024.	Обвезници плаћања накнаде за производе који после употребе постају посебни токови отпада достављају Агенцији за заштиту животне средине годишњи извештај о стављању производа по врстама на тржиште Републике Србије, уносом података у информациони систем Националног регистра извора загађивања
Годишњи извештај о стављању на тржиште пластичних кеса	2023. година	31. 3. 2024.	Обвезници плаћања накнаде за пластичне кесе достављају Агенцији за заштиту животне средине годишњи извештај о количинама пластичних кеса стављених на тржиште Републике Србије, уносом података у информациони систем Националног регистра извора загађивања
Годишњи извештај о количинама емисија SO ₂ , NO ₂ , прашкастих материја и отпада	2023. година	31. 3. 2024.	Обвезници плаћања накнаде достављају Агенцији за заштиту животне средине годишњи извештај о количинама емисија SO ₂ , NO ₂ , прашкастих материја и отпада стављених на тржиште Републике Србије, уносом података у информациони систем Националног регистра извора загађивања

Закон о порезима на имовину			
Опис	Период	Рок	Основ
Порез на имовину пореског обвезника који води пословне књиге	2024. година	31. 3. 2024.	Порески обвезник који води пословне књиге и који је поднео пореску пријаву за имовину коју стекне, започне или престане да користи у току године, дужан је да до 31. марта сваке пореске године поднесе пореску пријаву са утврђеним порезом за ту годину

Чланом 80. став 5. Закона о општем управном пословању („Сл. гласник РС” бр. 18/2016; аушенично тумачење – 95/2018) прописано је да, ако последњи дан рока пада на дан када орган не ради, рок исиче када проишкне први наредни радни дан.

Актуелни статистички подаци на дан 26. 2. 2024. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Јануар 2023. године	24. 3. 2023.	114.228,00	82.769,00
Фебруар 2023. године	25. 4. 2023.	112.212,00	81.359,00
Март 2023. године	25. 5. 2023.	117.669,00	85.485,00
Мај 2023. године	25. 7. 2023.	118.992,00	86.220,00
Јун 2023. године	25. 8. 2023.	118.025,00	85.539,00
Јул 2023. године	25. 9. 2023.	115.664,00	83.781,00
Август 2023. године	25. 10. 2023.	118.918,00	86.112,00
Септембар 2023. године	24. 11. 2023.	117.472,00	85.066,00
Октобар 2023. године	25. 12. 2023.	119.791,00	86.738,00
Новембар 2023. године	25. 1. 2024.	123.971,00	89.956,00
Децембар 2023. године	26. 2. 2024.	130.405,00	95.093,00

1.1 Петоструки износ просечне месечне зараде за децембар – примена за сврхе обрачуна пореске амортизације у обрасцу ОА

Петоструки износ просечне месечне зараде за децембар 2023. године износи 652.025 динара.

Уколико је податак о неотписаној вредност затечених средстава на крају 2023. године, утврђен у колони 8 обрасца ОА, **нижи од петоструког износа просечне месечне зараде за децембар 2023. године** према објављеном податку Завода за статистику, тај податак своди се на нулу тако што се обрачуната амортизација из колоне 7 увећа за износ неотписане вредности из колоне 8 (цео износ неотписане вредности признаје се као расход периода).

Приликом попуњавања обрасца ОА у електронској форми ово се постиже тако што се у колону 6 уписује стопа 100% (у том случају укупан салдо групе са колоне 5 уједно је признат као износ амортизације у колони 7, чиме се податак у колони 8 своди на нулу).

Дакле, са петоструким износом просечне месечне зараде за децембар 2023. године упоређује се неотписана вредност из колоне 8, па ако је износ из колоне 8 мањи, у колону 6 уписује се стопа 100%.

1.2 Троструки износ просечне годишње зараде по запосленом – годишњи порез на доходак грађана за 2023. годину

Према Обавештењу Републичког завода за статистику од 26. фебруара 2024. године, просечна годишња зарада по запосленом у Републици Србији исплаћена у 2023. години износи **1.423.188 динара**.

Неопорезиви износ дохотка за 2023. годину износи 4.269.564 динара и одговара висини троструког износа просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у Републици Србији у 2023. години $1.423.188 \times 3$).

За обвезнике који имају мање од навршених 40 година живота износ додатног умањења дохотка за опорезивање годишњим порезом на доходак грађана, у складу са чланом 87. став 4. ЗПДГ, једнак је неопорезивом износу годишњег пореза на доходак грађана. Дакле, додатно умањење, такође, износи 4.269.564 динара.

Обвезник годишњег пореза на доходак грађана, сагласно члану 88. ЗПДГ, има право на личне одбитке, који износе:

- за пореског обвезника – 40% од просечне годишње зараде по запосленом, што износи 569.275,20 динара ($1.423.188 \times 40\%$);
- за издржаваног члана породице – 15% од просечне годишње зараде по запосленом, по члану, што износи 213.478,20 динара ($1.423.188 \times 15\%$).

С обзиром на то да је пореска стопа прогресивна, за примену конкретне пореске стопе битан елемент је износ опорезивог дохотка. Према томе, пошто шестострука просечна годишња зарада у Републици за 2023. годину износи $(6 \times 1.423.188 \text{ дин.})$ 8.539.128 динара, ако је порески обвезник у 2023. години остварио опорезиви доходак у износу:

- до 8.539.128 динара – на опорезиви доходак примењује се пореска стопа од 10%;
- преко 8.539.128 динара – на опорезиви доходак примењује се пореска стопа од 10% на износ до 8.539.128 динара, а пореска стопа од 15% на износ преко 8.539.128 динара.

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2024. године:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	15,15%	35,05%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	10,00%	24,00%

НЕОПОРЕЗИВИ ИЗНОСИ ПРИМАЊА – од 1. фебруара 2024. године до 31. јануара 2025. године			
ВРСТА ИСПЛАТЕ	ОСНОВ ЗА ИСПЛАТУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН	Члан ЗПДГ
1	2	3	
СТИПЕНДИЈЕ И КРЕДИТИ УЧЕНИКА И СТУДЕНАТА – ученицима средњих школа и студентима виших школа и факултета	На начин утврђен општим актом послодавца	Неопорезиво до 41.381 дин. месечно. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 12)
ОТПРЕМНИНА при отказу уговора о раду вишку запослених због технолошких, економских или организационих промена (по чл. 158. и 159. Закона о раду)	Исплаћује се у висини утврђеној општим актом, а не може бити нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца код кога остварује право на отпремнину. Зарадом се сматра просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у којем се исплаћује отпремнина	Неопорезиво до најнижих износа исплате по годинама рада из претходне колоне. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 19)
ЗАЈАМ који послодавац исплаћује запосленима	Исплаћује се у висини и према условима утврђеним општим актом код послодавца	Не опорезује се ако се отплаћује у складу са планом отплате	
СТИМУЛАТИВНЕ ОТПРЕМНИНЕ при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду	
ПОКЛОНИ ДЕЦИ ЗАПОСЛЕНИХ ДО 15 ГОДИНА СТАРОСТИ ПОВОДОМ Нове године и Божића	На основу члана 119. став 2. Закона о раду, у складу са општим актом послодавца	Неопорезиво до 13.497 дин. по једном детету, док исплата преко тог износа, као и исплата детету старијем од 15 година, има карактер зараде	Члан 18. став 1. тачка 8)
НАГРАДЕ и друга слична давања физичким лицима која нису запослена код исплатиоца, која произлазе из рада или друге врсте доприноса делатности исплатиоца	Исплаћује се у складу са одлуком послодавца	Неопорезиво до 17.933 динара годишње, остварено код једног послодавца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 85. став 1. тачка 11)
СОЛИДАРНА ПОМОЋ за случај рођења детета	Неопорезиво до висине просечне зараде исплаћене у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, по новорођеном детету	Просечна зарада за месец децембар 2023. године објављена је 26. 2. 2024. и износи 130.405 динара. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 12)
НАКНАДА ЗА ИСХРАНУ – хранарине спортистима аматерима	Спортистима аматерима исплаћују аматерски спортски клубови у складу са законом којим се уређује спорт	Неопорезиво до 13.497 динара месечно. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 13)
НОВЧАНА ПОМОЋ ФИЗИЧКИМ ЛИЦИМА која нису запослена код даваоца, која не представља еквивалент за неки њихов рад, односно противуслугу или противчинидбу за неку њихову активност у односу на даваоца		Неопорезиво до 17.933 динара годишње, остварено од једног исплатиоца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 30)
НАКНАДА ТРОШКОВА БОРАВКА физичким лицима која учествују у програмима Европске уније и других међународних организација у области образовања, обука, спорта, рада са младима, науке, истраживања и иновација	Исплаћене у складу са наведеним програмима	Неопорезиво до 137.941 динара на месечном нивоу. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 31)
ПРЕМИЈЕ за додатно добровољно пензијско осигурање и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд и премије за добровољно здравствено осигурање, које послодавац уплаћује за запослене		Плаћа се порез на зараде (10%) и социјални доприноси (и из накнаде и на накнаду) на износ преко 8.101 динара нето. На износ до 8.101 динара не плаћају се ни порез ни доприноси	Чланови 146 и 21а
ПРЕМИЈЕ за неживотно колективно осигурање од последица незгода, колективно осигурање за случај тежих болести и хируршких интервенција и колективно осигурање живота за случај смрти запосленог услед болести	Такве уплате немају карактер зараде по Закону о раду, па се не плаћају социјални доприноси	Укупан износ је неопорезив уколико послодавац плаћа за све запослене	Члан 146

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси:
НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА